

Milieukeur

Maart 2005 Nr. 45

SMK verlaagt de vervangingspercentages voor grind in beton

Naar aanleiding van het rapport "Herziening Milieukeur Betonproducten" heeft SMK het grindvervangingspercentage voor betontegels verlaagd van 50 naar 25% en voor betonstraatstenen en betonbanden van 25 naar 10%. Het herziene certificatieschema betonproducten is ingegaan op 1 februari 2005 en is geldig tot 1 februari 2007. Milieukeur heeft deze maatregel genomen, omdat tot nog toe weinig betonproducenten gebruik maken van de mogelijkheid om grind te vervangen door puingranulaat. Milieukeur heeft drie betrokkenen, die allen op een verschillende manier iets te maken hebben met beton, gevraagd om een eerste reactie op bovengenoemde maatregel van Milieukeur.

Donald Broekhuizen, beleidsmedewerker Milieu bij de Provincie Zuid-Holland betreurt dat het gebruik van puingranulaat als grindvervanging in beton niet op grote schaal plaats vindt: "In het verleden hebben

vele onderzoeken en proefprojecten aangetoond dat 20% grindvervanging door menggranulaat in beton zonder meer mogelijk is; in het verleden zijn zelfs projecten met 100% grindvervanging gerealiseerd. In Randstadverband is hiertoe het onderzoek 'Praktijkonderzoek en succesvolle toepassing van granulaat in beton' uitgevoerd. Hieruit bleek dat de inzet van granulaten nog niet erg van de grond komt en zeer afhankelijk is van de persoonlijke inzet van Dubo-deskundigen. Misproducten, beschadigde of restproducten worden wel tot granulaat gebroken en gebruikt voor de productie, maar vreemd granulaat dat vrijkomt bij sloop wordt veel minder ingezet. Daarvoor zijn een aantal redenen op te noemen: Betoncentrales denken dat het gebruik van puingranulaat, dus eigenlijk afval, afbreuk doet aan de kwaliteit van het beton. Ook gemak speelt een rol. Omdat granulaat grind nooit helemaal vervangt, is het een extra grondstof waarvoor weer aparte opslag en administratie nodig is. Vroeger was ook de prijs een belemmerende factor. Tegenwoordig is granulaat goedkoper dan grind. Als gevolg van stedelijke ver-

vervolg op pagina 2

Inhoud

SMK verlaagt de vervangingspercentages voor grind in beton	1/2
Actualisatie certificatieschema's Plantaardige Producten	2/3
Granuband: naast veiligheidstegels nu ook Milieukeur voor daktegels	3
Verhoging omzetafhankelijke bijdrage Milieukeur	3
Milieukeur: garantie voor echt groene elektriciteit	4/5
Vanaf 2006 geen koppeling meer Milieukeur en gouden Milieubarometer	6
Menukaart Duurzaam Inkopen	6
SMK aanwezig op Boomteelttechniek-2005	7
SMK aanwezig op Nationale Food Week	7
Milieukeur in 2005 opnieuw op MIA/VAMIL-lijst	7
Varkens: Van milieuprobleemgeïntereerd naar duurzaamheidsgeïntereerd	8/9
Ontwikkelingen	9/10

vervolg van pagina 1

nieuwing wordt er meer gesloopt en is er dus een grotere productie van granulaat. Bovendien worden er minder wegen aangelegd, waardoor de wegenbouw minder granulaat afneemt.”

“Ik vind dat de overheid als opdrachtgever een steek heeft laten vallen. Zij heeft het gebruik van granulaat nauwelijks voorgeschreven in Dubo-verordeningen. Als opdrachtgever is het gebruik van granulaat niet beschreven in bestekken en ook bijna niet gecontroleerd. Het gebruik is de laatste jaren eerder af- dan toegenomen. Er moet dus iets worden gedaan om deze trend te keren. Het naar beneden bijstellen van de grindvervangingspercentages zou daar aan kunnen bijdragen. De Provincie Zuid-Holland steunt dan ook de versoepeling van de eisen voor betonproducten door SMK. De nieuwe percentages vergen maar minimale aanpassingen in het productieproces. Ik hoop dat het verlagen van de percentages er toe leidt dat granulaat als grindvervanging op grotere schaal wordt toegepast. En dat over enkele jaren de lat voor grindvervanging weer hoger kan worden gelegd als de betonsector zijn ‘koudwatervrees’ kwijt is en er meer ervaring is met het toepassen van granulaten in beton en de consequenties die dit heeft voor de bedrijfsvoering.”

Hans Jager van Stichting Natuur en Milieu stelt het volgende: “In een tijdelijke verlaging van de vervangingspercentages kunnen we ons wel vinden. Wat ons wel opvalt aan de eisen die SMK stelt aan beton is dat er geen additionele eisen voor uitloging in voorkomen. Uitloging is het proces waarbij stoffen die in beton zitten die niet in het milieu terecht zouden moeten komen onder invloed van regen of grondwater toch in het milieu terecht komen. SMK hanteert de wettelijke eisen voor uitloging. Dat verbaast ons omdat we gewend zijn dat SMK strengere

eisen stelt dan de minimale wettelijke eisen. In dit geval heeft het College van Deskundigen daar kennelijk niet voor gekozen. Wij zouden graag zien dat na afloop van de tijdelijke verlaging extra eisen aan het uitlooggedrag worden gesteld. Om terug te komen op de verlaging van de grindvervangingspercentages, ik hoop dat de percentages op den duur weer kunnen worden verhoogd. Het is technisch mogelijk, alleen is de markt nu de belemmerende factor, er is nu onvoldoende vraag naar het product, waardoor de prijs te hoog is. Stichting Natuur en Milieu wil inkopers bij bijvoorbeeld gemeenten en Rijkswaterstaat dan ook aansporen om betontegels met Milieukeur in het bestek op te nemen.”

Ook **Gert Haas** van Struyk Verwo Infra, producent van betonnen bestratingsmaterialen, is het eens met het bijstellen van de vervangingspercentages: “Er is nog maar weinig interesse bij de afnemers voor betonproducten met puingranulaat. Het aantal partijen dat dit in het bestek eist is gering. Nu Milieukeur de percentages verlaagt, zal het toepassingsgebied groter worden. De meeste producenten werken liever met betonpuingranulaat dan met menggranulaat. De verkrijgbaarheid van betonpuingranulaat is nog laag. Brekerijen kunnen het gemakkelijk kwijt als wegfunderingsmateriaal en als grindvervanger in betonmortel. Wij hebben Milieukeur voor tegels bij twee van onze locaties en voor de banden van één van onze vestigingen. Ik denk dat nu de percentages verlaagd zijn, meer afnemers Milieukeur bij betonnen bestratingsmaterialen zullen aanvragen. Dat zal grotere bekendheid van Milieukeur in de branche opleveren, zodat klanten er misschien ook expliciet om gaan vragen. Wij hanteerden de oude NEN-normen en per 1 februari 2005 zijn we verplicht overgegaan op de wettelijke Europese normen. Met de lagere percentages voldoe je als producent eerder aan de Milieukeurcriteria en daardoor vergroot je je marktpotentie.”

Actualisatie certificatieschema's Plantaardige Producten

Vanaf 1 maart 2005 zijn de certificatieschema's voor Plantaardige Producten geactualiseerd. De voornaamste wijzigingen betreffen de opzet van de certificatieschema's, het inpassen van de ketenregisseur en de actualisatie op gebied van bemesting en gewasbeschermingsmiddelen. “De certificatieschema's voor Plantaardige Producten zijn geactualiseerd omdat er voortdurend innovaties zijn in de landbouwtechniek en omdat ook de (Europese) wetgeving zich verder ontwikkelt”, aldus Bas Tramper van SMK.

Opzet van de certificatieschema's

Om de kosten voor certificering zoveel mogelijk te beperken heeft men de eisen die voor alle productgroepen hetzelfde zijn uit de specifieke certificatieschema's per productgroep gehaald en deze in de Algemene Eisen geplaatst. Ook het samenvoegen van de diverse certificatieschema's tot één certifica-

tieschema Plantaardige Producten geeft met name bij de kosten voor de Raad voor Accreditatie een reductie die uiteindelijk weer ten goede komt aan de Milieukeurhouders.

Ketenregisseur

Groepen van telers die gezamenlijk optreden, bijvoorbeeld naar hun afnemer(s), kunnen nu gebruik maken van een ketenregisseur. Deze neemt namens de gezamenlijke telers controletaken van de certificatie-instellingen over. De certificatie-instellingen blijven de teeltcontroles uitvoeren, maar de administratieve controles kunnen worden verricht door de ketenregisseur. Dat betekent dat de certificatie-instellingen aan één bezoek (zonder controle door de ketenregisseur waren het er twee) genoeg hebben. Op deze wijze kan worden bespaard op certificeringskosten.

vervolg op pagina 3

vervolg van pagina 2

Bemesting

Milieukeur heeft op gebied van bemesting altijd een ambitieniveau gevolgd dat verder ging dan de bestaande wetgeving. Vanaf 2006 wordt er door de wetgever een nieuw systeem van bemestingsnormen geïntroduceerd. De exacte normen zijn nog niet bekend en de bestaande concepten zijn nog onderwerp van discussie. Omdat Milieukeur altijd een jaar vooruit loopt met de normen en deze voor 2006 dus nog niet bekend zijn, kan er voor teeltjaar 2005 geen ambitieniveau boven de bestaande wetgeving worden gehanteerd. Daarom wordt in 2005 de MINAS-norm 2005 gevolgd. Daar waar mogelijk zal eventueel nog een aanpassing voor fosfaat worden gemaakt. Via onder andere het verplichte bemestingsplan, cadmiumnormering en toepassing op

basis van monsternamen blijft Milieukeur ambitieuze bemestingscriteria houden.

Gewasbescherming

Op het gebied van gewasbeschermingsmiddelen zijn diverse actualisaties doorgevoerd. Dit betreft altijd een momentopname. Noodzakelijke tussentijdse ontwikkelingen kunnen altijd worden ingepast.

Tot slot

Bas Tramper: "Ook met de aangescherpte criteria voor Plantaardige Producten blijft het voor telers heel goed mogelijk om kostenefficiënt te produceren, bovendien ben je als Milieukeurteler beter voorbereid op de toekomstige wettelijke eisen. Een goed voorbeeld hiervan is dat alle Milieukeurhouders aankomende jaren aan de AMvB-Gewasbescherming voldoen".

Granuband: naast veiligheidstegels nu ook Milieukeur voor daktegels

In november 2004 behaalde Granuband Milieukeur voor daktegels. In april 2003 verwierf Granuband al Milieukeur voor zeven typen veiligheidstegels. Salesmanager Bert Kösters geeft een toelichting: "Rubber daktegels worden veel gebruikt op galerijen van flats. Het nadeel van betonnen tegels is dat ze kapot vriezen, rubber daktegels zijn een goed alternatief. Voordelen van rubber tegels zijn dat ze antislip zijn, dat ze geen geluid afgeven en dat ze veel lichter zijn dan betonnen tegels. Verder worden daktegels gebruikt om een bitumen dak om te zetten in een dakterras of voor het maken van looppaden op daken bijvoorbeeld naar een liftschacht. De rubber daktegels bieden bescherming voor de dakafwerking."

"Granuband is de BV die autobanden inzamelt om ze te verwerken tot schoon rubbergranulaat. Granuband verzamelt drie miljoen autobanden per jaar. Van dit rubbergranulaat worden onze rubbertegels gemaakt en de rubberen korrels zijn ook terug te vinden op kunstgrasvelden. Granuflex is de productnaam voor onze rubber veiligheidstegels en

daktegels. Wij zijn in Nederland de enige producent van rubbertegels. Ook in Azië, bijvoorbeeld in Maleisië worden veel rubbertegels gemaakt. De kwaliteit van tegels uit Azië is vaak veel lager dan de kwaliteit van onze tegels. Voor consumenten is het heel moeilijk om de kwaliteit van de tegels te bepalen.

Het gaat vooral om de kwaliteit van het rubber en van de lijm. Wij wilden onze kwaliteit uitdrukken, daarom hebben we voor Milieukeur gekozen. Bovendien geven we drie jaar garantie op onze tegels. Dat krijg je niet op tegels uit Azië. We zijn blij dat we ons met Milieukeur kunnen onderscheiden van andere tegels."

Verhoging omzetafhankelijke bijdrage Milieukeur

SMK heeft met ingang van 1 januari 2005 het maximum van de omzetafhankelijke bijdrage voor Milieukeur verhoogd tot € 25.000,-. Door deze verhoging wordt het maximum van de omzetafhankelijke bijdrage van Milieukeur gelijk gesteld aan het maximum van het Europese milieukeurmerk, Europees Ecolabel, dat SMK in Nederland ook beheert. Vanwege de enorme verschillen in grootte tussen de leveranciers van groene elektriciteit wordt echter voor groene elektriciteit met Milieukeur met ingang

van 1 januari 2005 een gedifferentieerd tarief gehanteerd. De omzetafhankelijke bijdrage voor groene elektriciteit met Milieukeur bedraagt: omzet tot € 25 miljoen: 1 promille; omzet vanaf € 25 miljoen, voor het gedeelte van de omzet vanaf € 25 miljoen: 0,75 promille, met een maximumbijdrage van € 20.000,-. De overige kosten en afdrachten met betrekking tot Milieukeur blijven gelijk.

Milieukeur: garantie voor echt groene elektriciteit

Duurzame energie, groene stroom, natuurstroom, schone elektriciteit.... Als consument is het niet eenvoudig om door de bomen het bos nog te zien. En eenvoudiger is het er niet op geworden, sinds alle energiebedrijven als gevolg van de liberalisering van de stroommarkt op alle mogelijke manieren de aandacht proberen te vangen van al die vrije consumenten. Wie moet je kiezen? De goedkoopste? (maar is dat dan geen smerige, grijze stroom?). Of de meest milieuvriendelijke? (maar hoe weet je dat die energie ook echt schoon is?). Een onafhankelijk en gecontroleerd Milieukeur voor 'groene stroom' is dus geen overbodige luxe. Sinds 1 januari 2005 kunnen stroomleveranciers Milieukeur aanvragen. Op die datum is namelijk het 'certificatieschema groene elektriciteit' van kracht geworden. Interessante vraag: welke aanbieder komt er als eerste met Milieukeurstroom?

Tot voor kort was de stroommarkt erg overzichtelijk: je was klant van het elektriciteitsbedrijf in jouw omgeving, punt uit. Maar de politiek wilde dat er marktwerking kwam. Consumenten (en later ook bedrijven) moesten zelf hun energieleverancier kunnen gaan kiezen. De imagocampagnes begonnen over elkaar heen te buitelen. Sponsoring van voetbalclubs, luchtballonnen met reclame, billboards, tv-reclame –je kon je er onmogelijk aan onttrekken. Als eerste konden consumenten kiezen voor een eigen leverancier van groene stroom. Massaal en massief begonnen die leveranciers de consument te bestoken om klanten te lokken. Met kortingen, premiums, kortings- en cadeaubonnen etc. Hadden die leveranciers ineens allemaal het milieulicht gezien? Nou... Om groene stroom aantrekkelijk te maken had de politiek bepaald dat stroombedrijven daarover geen REB (regulerende energiebelasting) hoefden te betalen (later werd dat wat minder royaal, maar kregen ze toch nog een REB-reductie). Dat betekende dat stroombedrijven fors goedkoper uit waren, en met een deel van die besparing reclame konden maken en cadeautjes konden weggeven. Ze hielden er toch nog flink aan over. Vele honderdduizenden klanten stapten over op 'groen'. Maar wat bleek? In tegenstelling tot wat de bedoeling was, werd er in Nederland nauwelijks extra 'groene stroomcapaciteit' bijgebouwd –er werd vooral in het buitenland gekocht, en dan vaak ook nog stroom uit bijvoorbeeld waterkrachtcentrales die vroeger als 'gewone' stroom werd verkocht. Al te goed is buurmans gek, ontdekte de overheid, en ze draaide de zaak terug: eerst minder en sinds 1 januari jl. helemaal geen REB-reductie voor groene stroom meer. In plaats daarvan kwam er een productiepremie: wie in Nederland zorgt voor nieuw productievermogen voor duurzame energie, krijgt per geproduceerde kilowattuur een (MEP)vergoeding van de overheid die de onrendabele top van de opwekking dekt. Dit kan afhankelijk van de soort van opwekking oplo-

pen tot ruim 9 eurocent. Elke lidstaat heeft zijn eigen nationale aanpak. Duitsland en Spanje geven zelfs nog hogere kWh-premies voor duurzame energieopwekking.

Dilemma

Juist vanwege het grote succes van de groenestroomacties van de afgelopen paar jaar, zitten de energieleveranciers nu eigenlijk met een probleem. Er zijn pakweg 2,5 miljoen huishoudens die groene stroom afnemen, maar de opwekkingscapaciteit voor duurzame energie in Nederland kan daarvan nog niet eens de helft dekken. Met andere woorden: voor de helft van de geleverde groene stroom krijgen de energiebedrijven niet die MEP-premie.

De stroomaanbieders zijn daardoor voor een flink dilemma komen te staan: gaan we onze klanten meer laten betalen voor groene stroom? De productie van stroom uit zon, wind, water en biomassa is immers nog altijd duurder tot aanzienlijk duurder dan uit fossiele brandstoffen en kerncentrales, doordat milieukosten nog altijd niet echt verdisconteerd worden in de prijzen. En ze worden daarvoor dus alleen gecompenseerd voor zover het in Nederland geproduceerde duurzame energie is.

Marktleider Essent besloot om haar groene stroom niet duurder te maken dan grijze stroom, en is ondertussen hard aan de slag om haar eigen groenestroomopwekkingscapaciteit in Nederland in de vorm van biomassacentrales uit te breiden. Maar een nieuwe biomassacentrale of windturbinepark stamp je niet 1,2,3 uit de grond. En dan hebben we het nog niet eens over vergunning- en bezwaarschriftprocedures en dergelijke.

Tot die nieuwe capaciteit in Nederland gerealiseerd is en Essent haar benodigde groene stroom volledig zelf kan opwekken, is Essent genoodzaakt om een deel van het volume groene stroom te importeren. Het bedrijf is namelijk vastbesloten om zijn 800.000 groene-stroomklanten te houden. Men wil dat aantal op termijn zelfs uitbreiden tot een miljoen (dat lijkt Essent haalbaar). Dat zou betekenen dat dan ongeveer de helft van de Essent-klanten groene stroom heeft.

Nieuwe stroomaanbieders zoals Energiebedrijf.com, Echte Energie, Durion en Greenchoice kwamen vanaf het begin van de open stroommarkt met uitsluitend groene stroom. Zij beschikken niet over eigen opwekkingscapaciteit (ze kopen en verkopen alleen, net als grootaandbieder Eneco trouwens). Gezien de nog beperkte Nederlandse groenestroomproductie moeten zij het voorlopig dus voor een belangrijk deel hebben van import. Ook zij zitten daardoor met hetzelfde dilemma. Zij kunnen het echter toch redden, doordat zij als nieuwkomers efficiënter kunnen werken.

vervolg op pagina 5

vervolg van pagina 4

Import

Hamvraag in de hele situatie rond groene stroom is echter: is de stroom die groen genoemd wordt ook inderdaad groene stroom? Recent is DTe (Dienst Uitvoering en Toezicht Energie), een aan de Nederlandse mededingingsautoriteit gelieerde organisatie, door de overheid aangewezen om dat te controleren. DTe is van plan om dat steekproefsgewijs te doen. Er zal dan worden gekeken of er op de eerste maand van levering bij de groene-stroomleverancier 'certificaten van oorsprong' aanwezig zijn ten bewijze van het feit dat die leverancier een bepaalde hoeveelheid groene stroom heeft ingekocht. Ten tweede zal worden gekeken of die certificaten aan het eind van die maand, waarin het bedrijf die groene stroom ook als zodanig aan zijn klanten heeft verkocht, ook weer zijn ingeleverd en daarmee ongeldig gemaakt ('redeemed') bij de controle-organisatie Certi-Q. Door dat inleveren wordt voorkomen dat een bepaald certificaat meer keren wordt gebruikt. Binnenkort moeten de stroomleveranciers zelf aan hun klanten gaan melden (via de jaarafrekening of via een mailing) wat de samenstelling is van de stroom die zij de klant geleverd hebben. Zo kan de klant beter kiezen: wil hij/zij bijvoorbeeld wel stroom uit kolen- of kerncentrales? Komt de stroom (ook de groene) wel uit Nederland? Meer transparantie en dus betere keuzemogelijkheden. Allemaal mooi en aardig. Maar het blijft een tamelijk algemene transparantie. Over de kwaliteit van de verstookte biomassa zegt dat etiket namelijk nog niets. Is dat bijvoorbeeld rioolslib? Vervuild afvalhout? Dierlijk materiaal uit de bio-industrie? Dat kan namelijk allemaal gewoon onder 'groene stroom' vallen....

Milieukeur: echte garantie

Wie echte groene stroom wil aanbieden, moet –zoals gezegd– die claim kunnen bewijzen. Maar de defini-

tie van groen is dus nogal ruim. Het nieuwe "Milieukeurcertificatieschema groene elektriciteit" is daarom geen overbodige luxe. De eisen aan groene elektriciteit zijn daarin ondubbelzinnig geformuleerd. Toegestaan is alleen stroom van windturbines, zonnecellen en kleine waterkrachtcentrales die aan strikte eisen voldoen (bijv. zorgen voor een visgeleidingssysteem), elektriciteit uit golf-/getijdenenergie en uit geothermische bronnen en stroom geproduceerd met behulp van (exact gedefinieerde) schone biomassa.

Bovendien is een van de belangrijke voorwaarden om Milieukeur te kunnen verwerven dat geïmporteerde groene stroom in het land van opwekking aantoonbaar niet wordt meegeteld in de duurzame energieboekhouding. Een lastige (en ook lastig bewijsbare) voorwaarde. Om aan zijn 'Kyoto-verplichtingen' te kunnen voldoen en (in het geval van EU-lidstaten) ook om de gestelde duurzame-energietargets te kunnen halen, zijn landen er op gespitst om zoveel mogelijk 'groene energie' mee te kunnen tellen. Dubbeltellingen (zowel in het productieland als in het importland) zijn natuurlijk uit den boze. Maar alleen bij groene elektriciteit met Milieukeur heeft de consument de (onafhankelijk gecontroleerde) zekerheid dat zo'n dubbeltelling niet plaatsvindt. 'Groene stroom' is dus geen eenduidig begrip. Bovendien circuleren er nog andere commerciële namen zoals milieustroom en natuurstroom waar dan ook weer andere criteria voor gelden. Dat verhoogt de duidelijkheid voor de consument niet bepaald. Milieuorganisaties overwegen daarom om te komen met een soort sterrenstelsel voor elektriciteit. Stroom die is opgewekt in bruinkool-, steenkool- en kerncentrales zou dan bijvoorbeeld één ster krijgen. Olie- en aardgascentrales twee resp. drie. Groene stroom zonder Milieukeur bijv. vier. En elektriciteit met Milieukeur zou dan als 'vijfsterrenstroom' worden gekwalificeerd. Top of the bill.

Hamvraag

Sinds 1 januari 2005 is het "Milieukeurcertificatieschema groene elektriciteit" van kracht. De hamvraag is dus: welke stroomleverancier komt als eerste met Milieukeur op de markt? Navraag bij de grote traditionele leveranciers leert dat zij vooralsnog de kat een beetje uit de boom kijken. Zeker, zij willen dat hun groene stroom voldoet aan de criteria die horen bij Milieukeur. Milieukeurcriteria als benchmark, zoals ook vaak gebeurt met Milieukeurcriteria voor andere producten, al in 2003 gebleken uit onderzoek.

De stroomleveranciers aarzelen dus om daadwerkelijk Milieukeur aan te vragen en ermee te gaan adverteren. Eigenlijk vinden zij dat hun goede naam voldoende garantie moet vormen voor de kwaliteit van de groene stroom die zij leveren. 'Goede wijn behoeft geen krans'. Maar als de consument er echt om vraagt, of als bijvoorbeeld een concurrent wel en met succes Milieukeur gaat voeren, ja, dan verandert de situatie.

Met andere woorden: de komende maanden worden spannend! Wie komt er als eerste met Milieukeur voor groene elektriciteit op de markt? En hoe gaan de consumenten- en milieu-organisaties en vooral de consumenten zelf daarop reageren?

Vanaf 2006 geen koppeling meer Milieukeur en gouden Milieubarometer

Het gouden niveau van de Milieubarometer voor verblijfsrecreatie en voor hotels is gekoppeld aan het nationale milieukeurmerk Milieukeur. Milieukeur staat onder toezicht van de Raad voor Accreditatie (RvA) om de onafhankelijkheid te waarborgen. De Stichting Keurmerk Milieu, Veiligheid en Kwaliteit (Stichting KMKV), beheerder van de Milieubarometer, heeft in 2000 voor deze koppeling gekozen om de promotiewaarde van het branche-eigen keurmerk te vergroten en de eenduidigheid voor de consument te bevorderen. Aan de koppeling zijn meerkosten verbonden vanwege de RvA, maar er is ook financieel voordeel. Investeringskosten die nodig zijn om het Milieukeurcertificaat te behalen, komen vanaf 1 januari 2004 in aanmerking voor de MIA- en VAMIL-regeling.

Met de komst van het Europees Ecolabel voor toeristische accommodaties en kampeerterreinen is het aantal keurmerken in de recreatiesector uitgebreid.

Dit biedt ondernemers de keus tussen een nationale of een Europese certificatie, of een combinatie van beide. Gecombineerde certificatie zal aantrekkelijker zijn naarmate de gestelde eisen en de controle hierop meer op elkaar aansluiten. Dit drukt de administratieve lasten en kosten van controle. Tegen deze achtergrond heeft de Stichting KMKV, na raadpleging van haar achterban, ervoor gekozen om de automatische koppeling tussen het gouden Milieubarometer-niveau en Milieukeur per 1 januari 2006 te laten vervallen. Ondernemers kunnen dan zelf kiezen voor een of meerdere keurmerken (Milieukeur, Milieubarometer, Europees Ecolabel).

Het komende jaar zal de ont koppeling praktisch worden uitgewerkt. Hierbij zal ook de controlerende certificatie-instelling ViaNoRM worden betrokken.

Menukaart Duurzaam Inkopen

SenterNovem heeft in het kader van het programma Duurzaam Inkopen (DI) Bureau Significant en SMK ingeschakeld om een menukaart te ontwikkelen. Corine van As, coördinator DI bij SenterNovem, legt uit waarom: "We kozen om de volgende redenen voor deze partijen: Significant heeft zeer veel ervaring met de functie Inkoop van organisaties. SMK is specialist op het gebied van het ontwikkelen van duurzaamheidscriteria. Vorig jaar stelde staatssecretaris Van Geel van het Ministerie van VROM als doelstelling dat in 2010 voor 50% duurzaam moet worden ingekocht door overheden. Uit onderzoek in 2004 is gebleken dat op dit moment voor ongeveer 20% door overheden duurzaam wordt ingekocht. Om er nu voor te zorgen dat inkopers daadwerkelijk aan de slag kunnen met DI hebben we een menukaart laten ontwikkelen. Meerdere organisaties zijn al enige tijd bezig met Duurzaam Inkopen. De gedachte achter de menukaart is dat het nu tijd is om een grote slag te slaan. Met de menukaart willen we inkopers handvaten geven om duurzaam te gaan inkopen."

Inhoud menukaart

"De menukaart bestaat uit twee onderdelen. Eén onderdeel gericht op een aantal pakketten dat veel wordt ingekocht door de overheid. Die pakketten zijn: dienstauto's, OV-concessies, beton, groenvoorziening, openbare verlichting, schoonmaak, catering, bedrijfskleding, ICT, drukwerk, energie, papier en hydraulische oliën. Voor ieder pakket zijn drie

niveaus opgesteld: actief, pro-actief en innovatief. Het tweede onderdeel is gericht op ondersteunende processen. Het behandelt meer algemene vragen zoals: Hoe pak je duurzaam inkopen aan binnen je organisatie? Waar begin je? Wie betrek je bij het proces?"

Pilot

"Er ligt nu een eerste versie van de menukaart. In een pilot gaan we deze versie testen bij tien organisaties (acht gemeenten en twee provincies). Tijdens de pilot wordt kritisch gekeken of de aanpak werkt en of de inhoud goed is. We verwachten veel feedback en denken nog wel enige tijd nodig te hebben om tot een definitieve versie te komen. Pas als we een product hebben waar iedereen trots op is, dan gaan we het breed lanceren."

Introductie

"De menukaart zal via Internet beschikbaar worden gesteld. Ter introductie zullen we zelf een aantal bijeenkomsten organiseren onder meer in samenwerking met NEVI Publiek, de Nederlandse Vereniging voor Inkopers. Daarnaast zullen we veel publiceren over de menukaart. Tot slot is het de bedoeling dat adviseurs van SenterNovem op pad gaan met de menukaart om organisaties op weg te helpen."

SMK aanwezig op Boomteelttechniek-2005

Op 22 en 23 juni 2005 vinden in Haaren (Noord-Brabant) de Boomteelttechniekdagen-2005 plaats. Doel van deze dagen is het demonstreren en informeren van kwekers, organisaties en belanghebbenden in de boomkwekerijsector over de huidige en toekomstige stand der techniek en aanverwante ontwikkelingen in de sector, zowel volledig als pot- en containerteelt. Hierbij ligt de nadruk op het thema mechanisatie die arbeidsvriendelijker en milieubesparend is. Naast een informatiebeurs

zullen er ook praktijkdemonstraties en demovelden te bezichtigen zijn. SMK zal met een stand op de Boomteelttechniekdagen-2005 staan om de toepassing van de Milieukeurcriteria voor boomkwekerijproducten bij de bezoekers onder de aandacht te brengen. In de zomer van 2004 hebben Monique Jurrius Laanbomen en Boomkwekerij Hans Gruntjes als eerste laanboomkwekerijen Milieukeur verworven.

SMK aanwezig op Nationale Food Week

Van 3 t/m 6 april 2005 vindt in de Jaarbeurs te Utrecht de Nationale Food Week plaats. De Nationale Food Week is een vakpresentatie van alle aspecten van de foodbranche met de focus op inspiratie, innovatie en integratie. SMK zal samen met de Milieukeurhouders Groentehof, Gulpener Bierbrouwerij en De Hoeve in een gezamenlijke stand aanwezig zijn tijdens de Nationale Food Week-2005.

In de gezamenlijke stand zal onder het motto 'duurzaam ondernemen met Milieukeur' uitleg worden gegeven over de mogelijkheden en (prak-

tijk)ervaringen van duurzaam ondernemen met Milieukeur door middel van gesprekken met ondernemers en het tonen van producten met Milieukeur. Een kok zal in de stand gerechten maken met producten met Milieukeur, zodat de bezoekers de producten ook kunnen proeven. De groente- en varkensvleeshapjes kunnen onder het genot van een heerlijk glas Gulpener Bier met Milieukeur in de sfeervolle stand genuttigd worden. De overige agro/food producten met Milieukeur zullen tevens onder de aandacht van de beursbezoekers worden gebracht. In 2003 was SMK ook met een stand op de Nationale Food Week aanwezig.

Milieukeur in 2005 opnieuw op MIA/VAMIL-lijst

In onze vorige nieuwsbrieven heeft u al één en ander kunnen lezen over de stimuleringsregelingen MIA en VAMIL. Tot nu toe zijn er in 2004 elf meldingen gedaan met betrekking tot investeringen die nodig zijn om het Milieukeurcertificaat te behalen. Het gaat daarbij om een totaal investeringsbedrag van ruim 254.000 euro. Het betreft een drietal projecten van drie aanvragers, die meerdere aanvragen hebben gedaan. De projecten hebben betrekking op drie SBI-codes namelijk akkerbouw, tuinbouw en de recreatiesector. Omdat een ondernemer drie maanden de tijd heeft om investeringen te melden kunnen er dus nog meldingen over 2004 binnenkomen.

Investerings die nodig zijn om het Milieukeurcertificaat te behalen kwamen vanaf 1 januari 2004 in aanmerking voor de MIA- en VAMIL-regelingen. Ook in 2005 is Milieukeur weer opgenomen in beide regelingen. De MIA en VAMIL zijn stimuleringsregelingen voor investeringen in milieuvriendelijke bedrijfsmiddelen voor ondernemers. MIA staat voor Milieu-investeringsaftrek. Dit is een fiscale regeling voor ondernemers die investeren in milieuvriendelijke bedrijfsmiddelen waardoor zij extra fiscale aftrek kunnen verkrijgen. VAMIL staat voor willekeurige

afschrijving milieu-investering en biedt ondernemers een liquiditeits- en rentevoordeel.

Investerings van Milieukeurhouders vallen in de zogenaamde 30%-categorie van de MIA-regeling. In bepaalde gevallen vallen de advieskosten die nodig zijn om de apparatuur te gebruiken om aan de Milieukeurcriteria te voldoen onder de regelingen. Om in aanmerking te komen voor MIA en VAMIL moet de aanvrager een melding van de investering indienen bij het Bureau IRWA van de Belastingdienst. De melding moet worden gedaan binnen drie maanden na het aangaan van de verplichtingen voor de desbetreffende investering. De melding wordt doorgestuurd naar SenterNovem, die de melding beoordeelt. SenterNovem geeft vervolgens een advies aan de Belastingdienst over toepassing van de MIA en VAMIL.

Voor nadere informatie voor (toekomstige) Milieukeurhouders die in 2005 gebruik willen maken van de MIA- en VAMIL-regeling kunt u contact opnemen met SMK of met de helpdesk MIA/VAMIL van SenterNovem, telefoonnummer 038-4553480.

Criteria voor varkens herzien

Van milieuprobleemgeoriënteerd naar duurzaamheidsgeoriënteerd

Afgelopen jaar heeft SMK de criteria van het Milieukeurcertificatieschema varkens herzien. Het aanpassen van de criteria maakt onderdeel uit van het omvormen van een milieuprobleemgeoriënteerd naar een meer duurzaamheidsgeoriënteerd certificatieschema. Hierbij wordt met een puntensysteem aangesloten op de individuele ontwikkelingsmogelijkheden van de varkenshouder. Het certificatieschema wordt geïkht op een lange termijn ontwikkeling naar een duurzame varkenshouderij in Nederland. Op dit moment liggen de accenten in het certificatieschema op de nutriënten en ammoniak. Aanbevelingen die voor de herziening zijn gedaan liggen op het gebied van de voer/mest kringloop, het dierenwelzijn, het broeikas-effect en een vermindering van het aantal regels. Mark van den Eijnden, directeur van De Hoeve BV, kijkt terug op het ontstaan van Milieukeur voor varkensvlees en gaat in op de huidige ontwikkelingen:

Ontstaan Milieukeur voor varkensvlees

“In Nederland worden eisen aan varkensvlees gesteld met betrekking tot het milieu en dierenwelzijn die strenger zijn dan de wettelijke eisen in de ons omringende landen. Deze kwaliteitscriteria werden echter niet actief in de markt gezet. In 1996 kwamen Hans Verhoeven en ik tot de conclusie dat de varkensvleesmarkt een anonieme markt is. Wij zagen twee manieren om uit de anonimiteit te komen. Ten eerste het creëren van een sterk merk zoals Coca Cola. Ten tweede het certificeren van varkensvlees onder een bestaand keurmerk. We hebben voor Milieukeur gekozen om bekendheid en herkenbaarheid voor varkensvlees te creëren. Onder de bedrijfsnaam De Hoeve BV hebben we de verbinding gemaakt tussen de diverse schakels. Voor de afzet van varkensvlees met Milieukeur kwamen we al snel terecht bij Keurslagers. Inmiddels produceren vijftien varkenshouders op uniforme en transparante wijze Milieukeurvarkensvlees. Samen met grossier Hems uit Netersel en een 26-tal Keurslagers in Zuid-Oost Nederland komt dit varkensvlees bij de consument terecht.”

Opschaling

“Op korte termijn willen we het aantal deelnemers aan de keten verhogen. We zijn bezig met een opschalingstraject: in de zomer 2005 willen we komen tot circa 25 varkenshouders en 50 Keurslagers. De Keurslagers zelf willen ook dat er wordt opgeschaald, omdat op dit moment de vraag groter is dan het aanbod. Binnen nu en twee jaar verwacht ik zelfs dat 150 à 200 Keurslagers zullen meedoen. Een belemmering hierbij is dat Keurslagers over het algemeen een sterke band hebben met hun grossier. De grossier moet dus ook open staan voor varkensvlees met Milieukeur. Een Keurslager zal niet snel omwille van Milieukeur van grossier veranderen.”

Financiering

“Bij het verder ontwikkelen van de Milieukeurcriteria hebben we vanuit de Provincie Noord-Brabant en vanuit Brussel medefinanciering gekregen. Het ging daarbij om financiering in de randvoorwaardelijke sfeer, dus geen stimulans rechtstreeks aan varkenshouders. De financiering was bedoeld om een bedrijfsplan op te stellen voor De Hoeve, om duurzaamheid te vertalen in een Milieukeurcertificatieschema en om meer varkenshouders te interesseren in het concept. We hebben o.a. een aantal voorlichtingsavonden georganiseerd voor varkenshouders. Tijdens deze bijeenkomsten hebben we de werkwijze van De Hoeve en de systematiek van Milieukeur gepresenteerd.”

Het nieuwe certificatieschema

“Het huidige certificatieschema was mijns inziens puur gericht op een aantal milieuaspecten, dat met name in de landelijke politiek leeft namelijk vermessing, verzuring en energiegebruik. Het certificatieschema dat 1 juli 2005 ingaat sluit beter aan bij de plaatselijke milieueisen ten aanzien van bijvoorbeeld ammoniakuitstoot, stank en dierenwelzijn. Het is een verdere uitbouw van het vorige certificatieschema. Ik verwacht een breder draagvlak voor het nieuwe certificatieschema, bijvoorbeeld bij plaatselijke milieuorganisaties en bij de Dierenbescherming. Door de

vervolg op pagina 9

groeit van het aantal varkenshouders met Milieukeur en het aantal deelnemende Keurslagers en door de herziening van het certificatieschema leveren we een aanzienlijke bijdrage aan de verdere verduurzaming van varkenshouderijen in Nederland. We maken een kwantitatieve en kwalitatieve slag."

Toekomst

"Op weg naar een duurzame varkenshouderij is het moeilijk te definiëren wat het einddoel is. We zullen

er in ieder geval alles aan doen om te zorgen dat Milieukeurvarkenshouderijen aan datgene wat wenselijk wordt geacht in beleidsnotities voor 2015 of 2020 kunnen voldoen. Er zijn nog tal van verbetertrajecten waar we ons op kunnen richten zoals dierenwelzijn, mineralen, voedergrondstoffen, energiegebruik, -benutting en -opwekking, stank, ammoniak en de lokale omstandigheden."

Hans Verhoeven van de vakgroep LTO Varkenshouderij en initiatiefnemer van Milieukeur voor varkensvlees stelt in het 'Maatschappelijk Jaarverslag 2003/2004' van LTO het volgende:

"Het afgelopen jaar is vooral besteed aan het praktisch en efficiënt maken van de keten. Alles wat met de certificering van het vlees als Milieukeurvlees te maken heeft wordt 'on line' ingevoerd en iedereen, die er in dit verband toe doet, heeft inzagge in onze gegevens. Groot voordeel hiervan is dat de overheid zich steeds verder terug kan trekken, omdat de keten garant staat voor de borging. Er zit dus een flinke vermindering in de controles aan te komen en daarmee reductie van de kosten. De overheid wil honderd procent zekerheid - vooral waar het gaat om voedselveiligheid - en de varkenshouders met Milieukeur kunnen dat bieden."

"Milieukeurvarkensvlees loopt inmiddels zo goed dat de vraag groter is dan het aanbod. De specifieke doelgroep - de Keurslagers - wil het graag opschalen, maar legt de verantwoordelijkheid hiervoor neer bij de producenten. Als de omvang van het aanbod voldoende is, zo luidt de afspraak, zullen zij de reclame ter hand nemen om dit bijzondere product verder bij de consument onder de aandacht te brengen. Tot nu toe zijn alle partijen tevreden over de samenwerking. En het belangrijkste: de consument ziet en koopt een stukje varkensvlees met meerwaarde. Het initiatief Milieukeurvarkensvlees wordt door de LTO-vakgroep ondersteund. De innovatie die met deze koploper wordt gehaald, kan worden toegepast in diverse andere ketens."

Ontwikkelingen

Onderzoek

Autowasininstallaties 'Nieuwe Stijl'

De ontwikkeling van criteria richt zich nu primair op autowasininstallaties die werkzaam zijn in de business-to-businessmarkt. De criteria zijn breed georiënteerd, ook arbo-aspecten worden meegenomen. Bovendien zullen eisen worden uitgewerkt voor truckwash, mobiele wasinstallaties en poetsbedrijven.

Duurzaamheidsbarometer AGF*-assortiment

Supermarkten willen zich steeds meer profileren met 'goed gedrag' naar de consument. Niet de gewenste vrijheid van consumenten om te kiezen voor meer of minder verantwoorde producten is daartoe de aanleiding. Met name de uitstraling van het totale assortiment, die de keuze van de consument bepaalt voor een bepaalde supermarkt, ligt aan deze ontwikkeling ten grondslag. SMK onderzoekt daarom de mogelijkheden om criteria te ontwikkelen om de duurzaamheid van het AGF-schap van een supermarkt op een duidelijke wijze in beeld te brengen. Het certificatieschema voor het AGF-schap van supermarkten zal staan voor de mate waarin duurzame inkoop van AGF-producten wordt ingevuld. In de criteria zal ook aandacht zijn voor 'good housekeeping' bij de filialen en milieuzorgbeleid van de keten. Voor de inkoop van AGF-producten wordt in de criteria een barometersysteem uitgewerkt. In maart zal een begeleidingscommissie georganiseerd worden met betrokken stakeholders uit het bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties. * AGF = aardappelen, groenten en fruit

Duurzaamheidsbarometer bedrijfsafvaldiensten

Met behulp van een onafhankelijke duurzaamheidsbarometer is het mogelijk om een betrouwbare, integere bedrijfsreputatie op het gebied van MVO (Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen) te onderbouwen. In een haalbaarheidsonderzoek wordt nagegaan of het mogelijk is om een dergelijke barometer te ontwikkelen voor bedrijfsafvaldiensten. Dit onderzoek kan beschouwd worden als een pilotproject voor het verbreden van de Milieukeurbenadering naar duurzaamheid, waarbij ook de mogelijkheid van de ontwikkeling van criteria op verschillende niveaus wordt onderzocht.

Motorenrevisie(bedrijven)

De criteria voor reinigings- en koelsmeermiddelen voor het Milieukeur-certificatieschema motorenrevisie zijn complex en vormen een knelpunt voor de aansluiting bij de praktijk. Dit is onderwerp van overleg met de VNM (Verenigde Nederlandse Motorenrevisiebedrijven).

Schoonmaakdiensten

SMK heeft de mogelijkheden voor Milieukeur voor schoonmaakdiensten verkend. Er is op dit moment geen marktbelangstelling. De benaderde bedrijven hechten belang aan de betrokkenheid van de brancheorganisatie. Deze overweegt om een eigen (kwaliteits)keurmerk te ontwikkelen. SMK heeft dan ook afgezien van een haalbaarheidsonderzoek. Indien zich mogelijkheden voordoen om aan te sluiten bij het branchekeurmerk of als er sprake is van belangstelling uit schoonmaakbedrijven zelf, wordt de ontwikkeling van Milieukeurcriteria voor schoonmaakdiensten opnieuw overwogen.

Sieraden

Over maatschappelijk verantwoord ondernemen in de Nederlandse sieradenbranche is in 2004 in opdracht van de Fair Trade Organisatie een onderzoek uitgevoerd, met betrokkenheid van de sieradenbranche, diverse maatschappelijke organisaties en SMK. Momenteel wordt op initiatief van SMK de haalbaarheid van een duurzaamheidslabel voor sieraden onderzocht. De studie richt zich op de grondstoffen goud, zilver en diamanten. Of een duurzaamheidslabel in deze sector levensvatbaar is, zal in 2005 moeten blijken.

Wasserijen (industriële natwasserijen en textielservice)

Eerder zijn de milieu-aspecten van industriële natwasserijen en textielservice onderzocht. De beschikbare milieutechnische informatie biedt onvoldoende houvast voor de ontwikkeling van Milieukeurcriteria. Ook is er geen duidelijke marktbelangstelling voor Milieukeur. Daarom is eind 2004 besloten om af te zien van Milieukeur voor industriële natwasserijen.

Herziening en verlenging van eisen

Autowasininstallaties

De resultaten van het traject naar Milieukeur 'Nieuwe Stijl' voor autowasininstallaties beïnvloeden het herzieningstraject van de huidige Milieukeurcriteria. Om deze reden is besloten het huidige Milieukeurcertificatieschema autowasininstallaties tot 1 juli 2005 ongewijzigd te verlengen.

Betonproducten

Het herziene certificatieschema betonproducten gaat in per 1 februari 2005 en is geldig tot 1 februari 2007. De herziening heeft onder andere geleid tot versoepeling van de eisen ten aanzien van de inzet van granulaat, voor betontegels naar 25% en voor betonstraatstenen en betonbanden naar 10%. Technisch is het mogelijk om hogere percentages granulaat toe te passen in deze betonproducten. Het blijkt echter dat het marktaandeel van producten waarin granulaat toegepast wordt beperkt is. Verwacht wordt dat de beschikbaarheid van granulaat toeneemt en dat de prijs daalt. Hierdoor kan makkelijker voldaan worden aan de Milieukeureisen. Om de onderscheidendheid van de Milieukeurcriteria te waarborgen wordt de geldigheid van de eisen beperkt tot twee jaar. Bij de volgende herziening wordt nagegaan of aanscherping van de vervangingspercentages wenselijk is.

In het certificatieschema zijn geen criteria opgenomen voor betonnen bouwstenen en blokken. De bestaande criteria zijn niet meer actueel. Indien er interesse is voor het verwerven van Milieukeur voor deze producten zal bekeken worden of de criteria worden geactualiseerd.

Bloemen en planten

Bij de herziening van het certificatieschema Milieukeur bloemen en planten is in overleg met de deelnemers besloten in de criteria meer aansluiting te zoeken bij de eisen van Stichting MPS. Op dit moment worden, in overleg met Stichting MPS, de eisen van het certificatieschema herzien. Aangezien het niet haalbaar blijkt het certificatieschema voor 1 maart 2005 te herzien, zijn de criteria ongewijzigd verlengd met een half jaar tot 1 september 2005.

Plantaardige producten

De criteria voor plantaardige producten (akkerbouw en vollegrondsgroenten, fruit, aardbeien, glasgroenten, boomkwekerijproducten, sprouts, cressen, paddestoelen, bolbloemen en bloembollen) zijn per 1 maart 2005 herzien. Belangrijkste wijziging is de vernieuwing van de opzet van de criteria. Voorzover mogelijk zijn criteria in 'Algemene Eisen' opgenomen. Richting de deelnemers zullen de criteria nog steeds per specifieke productgroep worden gecommuniceerd. De samenvoeging is nodig om vereenvoudiging van de accreditatieprocedure van de certificatie-instellingen mogelijk te maken. Uiteindelijk kunnen hierdoor de kosten voor de deelnemers worden teruggebracht.

De criteria aan bemesting zijn tot nu toe steeds afgestemd met de voortschrijdende wetgeving. De mestwetgeving voor opensteelten voor 2006 is op dit moment nog onvoldoende uitgewerkt om daarop aan te blijven sluiten. De criteria zijn daarom geënt op wetgeving die in 2005 van toepassing is. Diverse aanvullende criteria zijn bij bemesting gesteld aan de toepassingsmethode, planmatig werken, verplichte monsternamen en het maximale cadmiumgehalte van kunstmeststoffen. Ook toepassing van compost is aan bovenwettelijke regels gebonden. De lijst met toegelaten bestrijdingsmiddelen is geactualiseerd. Indien dit mogelijk was, zijn kritische middelen vervangen door milieuvriendelijkere middelen of methoden.

Toner cartridges

De Milieukeurcriteria voor toner cartridges zijn ongewijzigd verlengd voor een periode van een jaar, tot 1 juli 2006.

Tuincentra en Bloemisterij

Het pilotproject "Milieukeur op maat" is formeel in december 2004 afgerond. Er zijn echter nog een aantal aandachtspunten tijdens dit project geconstateerd, die verlenging van de pilot noodzakelijk maakten. Gekeken wordt of in 2005 het aantal bloemisten kan worden opgeschaald. Met het huidige concept-certificatieschema mag worden gecommuniceerd in de markt. Het certificatieschema is geldig van 1 januari 2005 tot 1 januari 2006.

Varkens

De criteria voor varkens worden op dit moment herzien. In de eerste week van februari 2005 is er een tweede bijeenkomst van de begeleidingscommissie geweest, waarin met diverse betrokkenen op basis van een onderzoeksrapport de concept-criteria zijn doorgesproken. Er zullen door het onderzoeksbureau nog een aantal onderdelen verder worden uitgezocht. Het gaat onder andere over de 'meetlat dierwelzijn', die in een samenwerking van de overheid met de Dierenbescherming wordt vormgegeven. Er wordt verder gewerkt aan een invulling van de criteria voor ammoniak. Op dit moment loopt het certificatieschema tot 1 april 2005. Om voldoende ruimte te geven aan de herziening is het lopende certificatieschema ongewijzigd verlengd tot 1 juli 2005.

Verblijfsrecreatie

Om aansluiting bij de markt te houden is stroomlijning van de certificatie voor Milieukeur en Europees Ecolabel op termijn noodzakelijk. In 2004 is een onderzoek gestart om na te gaan of afstemming tussen de Milieukeurcriteria voor verblijfsrecreatie/hotels en conferentiecentra en de Europees Ecolabelcriteria voor toeristische accommodaties en kampeerterrains mogelijk is. Voor campings, bungalowparken en groepsaccommodaties blijken de Milieukeurcriteria en die van Europees Ecolabelcriteria over het algemeen dicht bij elkaar liggen, maar sommige verplichte eisen van het Europees Ecolabel vergen meer inspanning van een bedrijf.

Het huidige Milieukeurcertificatieschema voor verblijfsrecreatie is nog geldig tot 1 april 2006.

Publicatie

Be- en verwerkte producten

De criteria voor be- en verwerkte producten (visproducten, rundvleesproducten, varkensvleesproducten, pluimveevleesproducten, verwerkte groenten, bewerkte groenten en bier) is per 1 november 2004 gepubliceerd. Voorzover mogelijk zijn criteria in 'Algemene Eisen' opgenomen. Richting de deelnemers zullen de criteria nog steeds per specifieke productgroep worden gecommuniceerd. De samenvoeging is nodig om vereenvoudiging van de accreditatieprocedure van de certificatie-instellingen mogelijk te maken. Uiteindelijk kunnen hierdoor de kosten voor de deelnemers worden teruggebracht.

Groene elektriciteit

Samen met diverse maatschappelijke organisaties, energieleveranciers en andere betrokken partijen heeft SMK voor groene elektriciteit Milieukeurcriteria ontwikkeld. Het Milieukeurcertificatieschema groene elektriciteit is vastgesteld per 1 januari 2005 en is geldig tot 1 januari 2008. De Milieukeurcriteria voor groene elektriciteit hebben betrekking op de milieukwaliteit van de energiebronnen. De leverancier van groene elektriciteit garandeert dat de hoeveelheden verkochte en geconsumeerde elektriciteit in een bepaalde periode ook daadwerkelijk op het elektriciteitsnet zijn gezet en van de aangegeven oorsprong zijn. Voor Nederlandse duurzame energieproductie gelden dezelfde milieucriteria als voor elektriciteit die in het buitenland is geproduceerd. Aankoop van groene elektriciteit dient te leiden tot nieuw duurzaam energievermogen. Voor bio-energie zijn aanvullende milieueisen geformuleerd. Voor waterkracht en bio-energie zullen in de herziening in 2008 additionele eisen worden opgenomen (zie ook artikel 'Milieukeur: garantie voor echt groene elektriciteit', elders in deze nieuwsbrief).

Substraat

De Milieukeurcriteria voor substraat zijn herzien. Gezien het feit dat SMK de herziening van Europees Ecolabelcriteria 'soil improvers and growingmedia' uitvoert heeft het College van Deskundigen besloten voor een beperkte herzieningsprocedure zonder hoorzitting. Bij de aanpassing gaat het met name om aanpassingen aan gewijzigde wetgeving en aansluiting op ontwikkelingen van functionele criteria. De geactualiseerde criteria zijn per 1 januari 2005 gepubliceerd met een looptijd tot 1 juli 2006. Gedurende de herziening van de Europees Ecolabelcriteria aankomend jaar kan de gewenste afstemming plaatsvinden tussen Milieukeur substraat en het Europees Ecolabel. In maart 2005 is de eerste bijeenkomst van de werkgroep ter voorbereiding van dit herzieningstraject gepland.

Inactiveren

Rundvee

Land- en tuinbouworganisatie LTO heeft aangegeven dat men zoekt naar een perspectiefvolle manier om duurzame grondgebonden rundveehouderij (melk en vlees) te stimuleren. Hierbij wordt gedacht aan het instrument Milieukeur. De huidige certificatieschema's rundvee en rundvleesproducten dienen daarvoor op een beperkt aantal onderdelen te worden herzien. Ook concept-uitwerkingen voor grondgebonden duurzame rundveehouderij vanuit een vergelijkbaar initiatief van Stichting Natuur en Milieu en Rabobank sluiten naadloos aan op de eerder ontwikkelde Milieukeurcriteria voor rundvee. Om in de pas te blijven met genoemde ontwikkelingen is besloten de criteria niet te verlengen in afwachting van de voortgang van deze initiatieven vanuit het bedrijfsleven. SMK ziet een belangrijke rol weggelegd in het zorgen voor afstemming en maatschappelijk draagvlak voor de diverse ontwikkelingen.

Colofon

Eisenhowerlaan 150

Postbus 17186

2502 CD Den Haag

telefoon (070) 358 63 00

fax (070) 350 25 17

email: milieukeur@milieukeur.nl

internet: www.milieukeur.nl

Redactie

PSZ & vS, Den Haag + Maurits

Groen Milieu & Communicatie b.v.

+ Stichting Milieukeur

Opmaak en druk

Drukkerij De Bink bv, Leiden

Foto's

Hans Hordijk Fotografie, e.a.

ISSN 1383-9446

Groen Label Kas

Maart 2005

Publicatie nieuwe criteria Groen Label Kas

In 2004 zijn de criteria van het Groen Label Kas certificatieschema herzien. De nieuwe criteria zijn geldig van 1 januari 2005 tot 1 januari 2006. In een procedure met twee bijeenkomsten van begeleidingscommissies en een hoorzitting is de herziening gevolgd door praktijkdeskundigen uit de glastuinbouw.

De criteria kunnen eenvoudig worden gedownload door via www.groenlabelkas.nl onderaan de pagina met de samenvatting van de criteria, de regel 'criteria Groen Label Kas' aan te klikken. Voor de nieuwe criteria is ook een rekenmodule in Excel uitgewerkt, waarmee het percentage energiebesparendheid ten opzichte van een kas met een standaardketel en inkoop van elektriciteit via een elektriciteitscentrale berekend kan worden. Ook deze rekenmodule is op de site te downloaden.

Aangepaste basiseisen

In het certificatieschema zijn een aantal nieuwe ontwikkelingen opgenomen. Zonder volledig te willen zijn zullen er hieronder een aantal kort worden toegelicht.

Belangrijkste wijziging in de basiseisen is de verplichting voor energie-intensieve kassen om ten opzichte van warmte- en elektriciteitslevering vanuit standaardketels en elektriciteitscentrales om minimaal 15% energiebesparend te werken. De invulling daarvan kan door de ondernemer op diverse manieren worden gerealiseerd. De verwachting is dat dit in de praktijk veelal via toepassing van WKK's zal gebeuren. Ten aanzien van toepassing van WKK's zijn aanvullende criteria gesteld aan het voorkomen van milieubelastende rookgassen door concrete eisen te stellen aan NOx en methaan. Met uitzondering van situaties waarin alle CO₂ door derden wordt geleverd is ook een rookgasreiniger op de toegepaste WKK's een basiseis.

Keuzemaatregelen

Om een grotere flexibiliteit te bereiken en verdergaande milieustappen te stimuleren zijn 'nieuwe' keuzepunten te verdienen met een verdere reductie van NOx en methaanslip en het bevorderen van de

isolatiewaarde (U-waarde) en de lichtdoorlatendheid van de kas en de toepassing van CO₂ van derden. De uitvoering van ondergrondse waterleidingen van PE en ook de selectieve verwijdering van natrium uit het recirculatiewater wordt in de nieuwe keuzemaatregelen beloond. Nieuw opgenomen keuzeonderdelen zijn ook de toepassing van plantsensoren en periodieke vervanging van de stralingsmeter. Verder krijgt het gebruik van frequentieregelaars op alle groepspompen en toepassing van temperatuurintegratie een keuzepunt toebedeeld.

De eisen aan de CO₂-verdeling zijn komen te vervallen. Ook de keuzemaatregelen voor de isolatie van de kasvoet en de stimulering van warmtepompen en aquifers zijn uit de criteria verdwenen. Indirect blijven deze maatregelen toch nog steeds ruim voldoende gestimuleerd omdat ze respectievelijk in de berekening van de U-waarde en de toepassing van duurzame energie voldoende worden beloond.

Lichtdoorlatendheid van de goten is vervangen door een eis aan de lichtdoorlatendheid van het gehele kasdek, berekend volgens de IDT-methode die ontwikkeld is door TNO. De mogelijkheden van verbeterde toepassingsmethoden voor bestrijdingsmiddelen zijn nu breder uitgewerkt. Indien in de kas de gewasbescherming volledig chemievrij wordt uitgevoerd kan tenslotte een fors aantal keuzepunten worden verdiend.

MIA- en VAMIL regeling

Voor de tuinbouwondernemers zijn een aantal wijzigingen in de MIA- en VAMIL-regeling nog belangrijker dan de inhoudelijke wijzigingen in het certificatieschema Groen Label Kas. De verwachting is dat de verhoging van het aftrekpercentage voor alle aangemelde Groen Label Kassen van 15 naar 40 procent een belangrijke stimulans voor de bouw van Groen Label Kas gecertificeerde kassen betekent. Het is voor het eerst dat de criteria van het certificatieschema na de herziening 1-op-1 zijn afgestemd met de criteria in de Maatlat Groen Label Kas in de regelingen. In voorgaande jaren waren daar een aantal aanvullende voorwaarden in opgenomen: het verplichte insectengaas, de gesloten kas-uitvoering en de verschillende puntenniveaus zijn daar voorbeelden van. Aankomend jaar zal SMK de ontwikkelingen nauwgezet evalueren.

Inhoud

Publicatie nieuwe criteria Groen Label Kas	1
Certificatie-instellingen van Groen Label Kas aan het woord	2
SMK aanwezig op Noordelijke Markt Relatiedag	2

Certificatie-instellingen van Groen Label Kas aan het woord

SMK werkt samen met een aantal certificatie-instellingen. Voor Groen Label Kas zijn dat ECAS en SGS. In onderstaand vraaggesprek geven Daphne Willemsen, sinds 2003 werkzaam bij ECAS en betrokken bij Groen Label Kas (GLK), per 1 januari 2005 als Coördinator GLK, en Rink Dijkstra van SGS een toelichting op de praktijk van het controleren van Groen Label Kassen.

Daphne Willemsen van ECAS

Voeren jullie alle controles zelf uit of huren jullie mensen in?

ECAS onderhoudt zelf al de contacten met haar klanten. Aansturing van inspecties en administratieve afhandeling van dossiers wordt door mij geregeld. ECAS huurt acht productbeoordelaars in die ook werkzaam zijn bij de DLV-Bouw, milieu & techniek B.V. Zij werken verspreid over heel Nederland. We eisen volledige onafhankelijkheid. Dus als één van de productbeoordelaars een Groen Label Kas heeft geadviseerd, dan zoeken we voor die betreffende kas een andere beoordelaar. De samenwerking verloopt heel goed, het zijn heel kundige mensen, echt mensen van de praktijk."

Wat verwacht je van het nieuwe certificatieschema?

"Het lijkt het erop dat we minder tijd kwijt zullen zijn aan de controles, omdat de CO₂-meting vervalt. Verder biedt het nieuwe certificatieschema, (denk ik) meer ruimte om punten te halen. Met het vorige certificatieschema konden kassen bijna maar op één manier het benodigde aantal punten behalen. Nu zijn er meer mogelijkheden om het voor het certificaat vereiste aantal punten te halen. Dat zal drempelverlagend werken. Als een kas op een bepaald criterium niet in staat is om punten te halen, lukt het mis-

schien wel op een ander criterium. Ik verwacht dat er door de verruiming van de criteria meer kassen zullen worden aangepast tot Groen Label Kassen en ook dat er meer Groen Label Kassen zullen worden gebouwd. Wat zeer interessant kan zijn voor telers is dat bij het nieuwe GLK-certificatieschema de investeringsaftrek voor de MIA/VAMIL verhoogd is van 15% naar 40%."

Hoe verwacht je dat de glastuinbouw zich in de toekomst ontwikkelt?

"In 2001 is een verzwaring doorgevoerd van de eisen voor Groen Label Kassen. De toenmalige eisen waren te gemakkelijk te behalen door nieuw te bouwen kassen. Ook met de zwaardere eisen heb ik goede hoop dat het aantal Groen Label Kassen gestaag zal stijgen. In de toekomst worden, om het Westland te ontzien, nieuwe locaties aangewezen voor het bouwen van kassen; daar zie ik goede mogelijkheden voor Groen Label Kassen."

Rink Dijkstra van SGS

Voeren jullie alle controles zelf uit of huren jullie mensen in?

"Wij voeren de inspecties zelf uit. We hebben twee inspecteurs in de buitendienst en een collega en ik doen het administratieve deel en de ondersteuning vanuit ons kantoor. Mijn collega is certificatie-manager, zij is eindverantwoordelijk en ondertekent de certificaten. Het uitvoeren van de inspecties is heel technisch werk. De ontwikkelingen gaan razendsnel in de kassenbouw, dus het is zaak om goed geïnformeerd te zijn. Dat is een uitdaging en dat houdt het werk interessant."

Wat verwacht je van het nieuwe certificatieschema?

"Het is een stuk pittiger geworden om aan de eisen te voldoen. Er is een aantal vernieuwingen dat moeilijk is om te halen. Voor iedere Groen Label Kas zijn er basiseisen en zogenaamde keuzemaatregelen, waarbij je per maatregel punten kunt behalen. Voor telers zijn vooral de termijnen vaak lastig. Standaard is bijvoorbeeld dat wij na een jaar de kasvoetcontrole, dus de controle van de fundering, uitvoeren. Vaak komt deze controle te vroeg omdat zich in de vergunningensfeer allerlei veranderingen hebben opgedaan. Ik denk dat het aantal Groen Label Kassen zal dalen, omdat het moeilijker is geworden om aan de eisen te voldoen. Wel zal het aantal hectares Groen Label Kassen gelijk blijven, omdat de oppervlakte per kas steeds verder toeneemt. Een nieuw element in het certificatieschema is een rekenmodel om een berekening te maken van de energiezuinigheid van een kas."

Hoe verwacht je dat de glastuinbouw zich in de toekomst ontwikkelt?

"Tegenover de schaalvergroting die ik al noemde staan steeds meer bedrijfsbeëindigingen van kleine tuinders. Verder zie je steeds vaker clusters van kassen ontstaan. De krachten worden gebundeld om gezamenlijk investeringen te doen in bijvoorbeeld een voorziening voor wateropslag of in een warmtekrachtkoppeling (een soort van kleine elektriciteitscentrale).

SMK aanwezig op Noordelijke Markt Relatiedag

Op 23 februari 2005 werd in Eelde de eerste Noordelijke Markt Relatiedag gehouden. Dit is een combinatie van de Tuinbouw Ondernemersdag voor Noord-Nederland en de Noordelijke Bloemistendag, die in het verleden apart werden georganiseerd. Omdat de gezamenlijke schakels de kracht van de keten bepalen, zijn beide dagen gecombineerd. Tuinders, boomkwekers en bloemisten uit Friesland, Groningen, Drente, Flevoland en een deel van Overijssel kwamen naar Eelde om via een bedrijvenmarkt, het noviteitenplein, bloemschikdemonstraties, lezingen en een debat van de ontwikkelingen in de tuinbouwsector op de hoogte te worden gebracht. SMK was met een stand aanwezig op de bedrijvenmarkt.

De aanwezigen konden zich in de stand laten informeren over duurzaamheidscriteria voor Milieukeur bloemisterij, glasgroenten en bloemen en planten. Er was ook veel belangstelling voor de vernieuwde criteria van Groen Label Kas, die SMK in 2004 heeft geactualiseerd naar aanleiding van nieuwe ontwikkelingen in de kassenbouw.